

V Kladně dne 08. 08. 2022

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Název práce: ZRANITELNOST SPOLEČNOSTI A JEJÍ PŘIPRAVENOST NA KRIZOVÉ JEVY

Habilitační práce Ing. Michala Titka, PhD. má 162 stran včetně příloh, 35 tabulek, 18 obrázků a 170 citovaných zdrojů.

Volba tématu a jeho aktuálnost

Volba tématu habilitační práce je velice aktuální, jelikož posilování společnosti proti dopadům krizových jevů je stěžejním přístupem, na kterém závisí udržitelný rozvoj krizového managementu a minimalizace rizik. Posilování připravenosti společnosti na krizové jevy je klíčové, jelikož se předpokládá, že četnost krizových jevů se zvýší, pokud jde o jejich frekvenci a intenzitu. Rovněž sociální, ekonomické a environmentální dopady krizových jevů budou vyšší, včetně všech dalších dopadů na společnost. Posuzování zranitelnosti společnosti vůči krizovým jevům a posilování její připravenosti je nezbytné pro snižování rizika a ochranu společnosti. Toto tvrzení lze doložit i tím, že se v odborné literatuře objevují stále nové metodologické přístupy pro hodnocení zranitelnosti společnosti vůči krizovým jevům. Každá práce, která se zabývá problematikou snižování zranitelnosti společnosti a posilování její připravenosti, je přínosná, protože právě slabá místa systému krizového managementu, zranitelné skupiny obyvatelstva a senzitivní služby pro společnost způsobují největší komplikace při řešení krizových situací a poskytování pomoci.

Naplnění řešeného problému

Nosná myšlenka habilitační práce se týká správného vyhodnocení a kvantifikace zranitelnosti společnosti, protože se může jednat o rozhodující prvek, který by mohl sloužit pro odhad možných následků krizových situací. V habilitační práci je detailně zpracována problematika posouzení zranitelnosti společnosti a její připravenosti na krizové jevy s následným formulováním doporučení na její posílení, které mají dopad na

zvýšení efektivity systému krizového managementu. V habilitační práci je navržen hierarchický model pro posuzování/zkoumání zranitelnosti společnosti vůči působení krizových jevů a formulovány možnosti snižování zranitelnosti prostřednictvím zvyšování připravenosti společnosti. Z habilitační práce je patrné, že autor přistoupil ke zpracování zvolené problematiky s maximální pečlivostí a výsledky práce vycházejí ze systematické a dlouhodobé práce autora na poli vědecko-výzkumné a pedagogické.

Logicky je v návrhu modelu použit víceúrovňový přístup měření společenské zranitelnosti, který postupným definováním konkrétních úrovní vede k určení celkové míry společenské zranitelnosti vůči působení krizových jevů. Hlavním záměrem navrženého modelu, který je naplněn, je systematické a komplexní posouzení zranitelnosti klíčových oblastí společnosti. Ve výsledku je úroveň společenské zranitelnosti stanovena na základě hodnoty Indexu zranitelnosti. Lze jednoznačně souhlasit s tvrzením autora habilitační práce, že včasné posouzení všech hlavních faktorů zranitelnosti může pozitivně ovlivnit objektivní a subjektivní připravenost společnosti a v konečném důsledku vést ke snížení rizika v případě krizových situací. Možnosti zvyšování připravenosti společnosti jsou v práci podloženy vlastním výzkumem a uvedená doporučení mají praktické využití v oblasti zvyšování povědomí jednotlivců a celé společnosti v oblasti prevence a řešení krizových jevů. Lze tedy konstatovat, že cíle uvedené v habilitační práci, které se týkají problematiky posuzování zranitelnosti společnosti a její připravenosti na krizové jevy, jsou odpovídajícím způsobem naplněny.

V případě navrženého hierarchického modelu jsou stanoveny a popsány indikátory společenské zranitelnosti vůči působení krizových jevů, které jsou relevantní pro zkoumání společenské zranitelnosti. V případě indikátoru, který souvisí s citlivostí společnosti a týká se zdravotní péče, není zcela jasné, zda hodnota počtu vitálně indikovaných pacientů a celkového počtu pacientů ve zdravotnických zařízeních je vztahována k časové periodě (týden, měsíc, rok), tedy jaké údaje by mělo poskytnout zdravotnické zařízení v zájmové oblasti z hlediska počtu pacientů.

V habilitační práci jsou uvedena vhodná doporučení pro zvyšování připravenosti a snižování zranitelnosti společnosti, která mimo jiné vycházejí z dotazníkového šetření. S některými závěry uvedenými v této oblasti lze lehce polemizovat. Například podle autora není realizovatelné proškolení všech učitelů, kteří by měli zabezpečovat výuku předmětu zaměřeného na oblast ochrany obyvatelstva. V tomto případě lze ale doporučit využití informačních systémů, které slouží k on-line výuce a zároveň umožňují

pořízení záznamu. Uvedený postup by jen minimálně zatížil odborníky z praxe, kteří by dle doporučení autora habilitační práce realizovali proškolení učitelů.

Význam práce pro rozvoj vědného oboru a pro praxi

Habilitační práce je zcela v souladu s požadavky kladenými na tento typ prací v oblasti bezpečnosti. Jednotlivé kapitoly jsou vyvážené a svědčí o tom, že autor pronikl do řešené problematiky a dokázal extrahovat potřebné poznatky pro svou práci. Autor habilitační práce objektivně posoudil získané poznatky z literárních zdrojů a řešených výzkumných projektů. Na základě této analýzy prokázal, které poznatky jsou prioritní pro zkoumanou problematiku.

Výstupy uvedené v habilitační práci mají praktický přínos především pro krizový management a ochranu společnosti, konkrétně pro oblast posuzování zranitelnosti a připravenosti společnosti na krizové jevy. Samotný model umožňuje systematicky a komplexně posoudit společenskou zranitelnost ve vymezeném území. Porovnatelnost území lze využít pro prioritizaci oblastí, které mohou vést ke snižování zranitelnosti území. Snižování zranitelnosti společnosti je jednou z hlavních příležitostí v procesu snižování rizika krizových jevů. Uvedená teoretická východiska v habilitační práci mají významný potenciál využití v oblasti strategie snižování rizik.

Formální úprava a jazyková úroveň práce

Práce je logicky členěna a jednotlivé kapitoly na sebe svým obsahem navazují. Tabulky a obrázky vhodně doplňují odborný text, který je tak přehledný.

V práci se vyskytuje několik drobných formálních nedostatků, které byly dány editací textu, viz strany 68 (chyba v odkazu), 75 (chyba v odkazu), 77 (chyba v odkazu), 88 (opakující se text v odstavci).

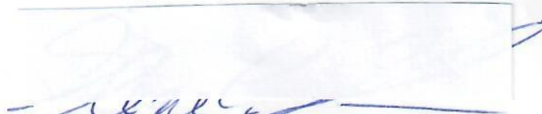
Pokud jde o rešerši informačních zdrojů, autor velmi přehledně a komplexně přináší obraz o dosavadním stavu poznání ve zkoumané problematice.

Otázky

- 1) V rámci modelu pro posuzování/zkoumání zranitelnosti společnosti je Potenciální dopad (PD) vypočten z hodnot expozice a citlivosti. V habilitační práci je na jedné straně uvedeno, že citlivost má vztah k extrémnímu počasí, na další straně, že má vztah k výpadku elektrické energie. Jak souvisí chápání hodnoty citlivosti v navrženém modelu s různými krizovými jevy?
- 2) Podle jakého kritéria byla určena škála pro hodnocení Indexu zranitelnosti (VI) u modelu pro posuzování/zkoumání zranitelnosti společnosti.
- 3) Jaké údaje by mělo poskytnout zdravotnické zařízení v zájmové oblasti z hlediska počtu pacientů v případě indikátoru, který souvisí s citlivostí společnosti. Jsou tyto údaje (hodnoty) vztažené k časové periodě?

Celkové hodnocení

Habilitační práce Ing. Michala Titka, PhD. s názvem ZRANITELNOST SPOLEČNOSTI A JEJÍ PŘIPRAVENOST NA KRIZOVÉ JEVY splňuje požadavky standardně kladené na habilitační práce, a proto ji doporučuji k příznivému posouzení jak členy habilitační komise, tak členy Vědecké rady FBI UNIZA.

doc. Mgr. Zdeněk Hon, Ph.D.

vedoucí katedry zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva